

Права та обов'язки батьків або осіб, які їх замінюють, визначаються законодавством, можуть бути обумовлені статутом закладу та відповідними договорами. У разі невиконання батьками та особами, які їх замінюють, обов'язків, передбачених законодавством, заклад може порушувати в установленому порядку клопотання про відповідальність таких осіб, у тому числі позбавлення їх батьківських прав. Стосовно педагогічних працівників у гімназії мають реалізовуватися положення Конституції України, статей 51,53,55,57 Закону України "Про освіту" та інших законодавчих актів, організовуватися медичне обслуговування, створюватися умови для збереження здоров'я педагогічних працівників, для психологічного розвантаження вчителів. У закладі повинна здійснюватися робота щодо організації відпочинку та оздоровлення педагогічних працівників, а також має бути налагоджена система роботи з питання забезпечення соціального захисту вчителів (наявність колективного договору, Правил внутрішнього трудового розпорядку, бази даних "Тарифікація", оптимальність розподілу педагогічного навантаження: протягом тижня, семестру, протягом навчального року; врахування режиму роботи вчителів при складанні регламенту проведення нарад, засідань, зборів, графіка чергувань, встановлення методичного дня для самоосвіти педагогічних працівників у визначений відділом освіти день, створення умов для психологічного розвантаження вчителів, дотримання Закону України "Про відпустки").

Література

1. Бегей В. М. Управління загальноосвітньою школою на демократичних засадах. — Львів, 1995.
2. Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття»). — К., 1994.
3. Москалець В. П. Психологічне обґрунтування української національної школи. — К., 1994.
4. Онишків З. М. Основи школознавства. — Тернопіль, 1996.
5. Островерхова Н. М., Даниленко Л. І. Ефективність управління загальноосвітньою школою: соціально-педагогічний аспект. — К., 1996.
6. Пикельная В. С. Теоретические основы управления (школоведческий аспект). — М., 1990.
7. Сухомлинський В. О. Розмова з молодим директором школи. — К., 1977.
8. Яремчук В. Д. Національні проблеми загальноосвітньої школи України: історія і сучасність. — К., 1993.
9. Ю.О. Конаржевский. Менеджмент і внутрішньошкільне управління. — М., Центр «Педагогічний пошук», 2003 р.
10. Н.А. Шубін. Внутрішньошкільний контроль. — М., Просвітництво 1977.

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ УМІНЬ У СТУДЕНТСЬКОМУ САМОВРЯДУВАННІ

*О.В. Мурай
м. Полтава, Україна*

Сьогодні ми живемо в еру технологій та спілкування, яке не може бути обмежене ні часом ні простором, ми живемо в еру інформації. Кожна людина має бути готовою до життя в сьогоденні і перед педагогами стоїть досить складне завдання, а саме розвинути комунікативні вміння своїх учнів.

Метою педагогічно процесу є формування особистості здатної самостійно і творчо працювати, виховання такого світогляду ставлення до навчання і професії, активності, самостійності, які забезпечують здатність і готовність випускника вузу до майбутньої професійної діяльності. Головним показником досягнення цієї мети є навчально-пізнавальна діяльність студентів. Дослідженнями педагогів та психологів доведено, що в комплексі взаємопов'язаних та взаємозалежних факторів, які детермінують ефективність професійної діяльності, виступає комунікативна діяльність, ведучою складовою якої є комунікативні вміння.

Практика навчання мови методом активізації свідчить про різноманітність форм організації навчально - пізнавальної діяльності щодо оволодіння навичками спілкування мовою, яку вивчають на базі навчальних матеріалів, предбачених програмою. Ці форми роботи дають можливість більш повно реалізувати мету навчання - оволодіння вмінням спілкування, наприклад, іноземною мовою з урахуванням майбутньої спеціалізації студентів. Без оволодіння комунікативними вміннями на заняттях з іноземної мови будь-яка діяльність не може бути ефективною.

Ефективність процесу формування комунікативних вмінь забезпечується шляхом залучення студентів до діяльності, яка максимально моделює навчальний процес і створює умови для професійно орієнтованого спілкування.

Одним з найбільш ефективних засобів розвитку та формування у студентів іншомовних комунікативних умінь, необхідних у міжособистісному спілкуванні є рольова гра. Саме ігрове моделювання ситуацій дозволяє матеріалізувати і об'єктизувати різні аспекти комунікативної діяльності студентів.

На заняттях можуть використовуватися такі різновиди ігор: сюжетні, ситуаційно-рольові, ділові. В залежності від рівня комунікативних умінь студентів (високий, середній, низький) обираються найбільш адекватні завдання, які вимагали від студентів уміння легко і швидко приймати умови запропоновані ситуацією, а також використовувати імпровізацію [1].

Формування і розвиток комунікативних умінь студентів проходять через декілька етапів:

- I. засвоєння слів, словосполучень, фраз та доведення їх до авоматизму;
- II. переніс умінь з однієї ситуації в іншу;
- III. розвиток умінь імпровізувати.

Викладач мови більше, ніж викладачі інших дисциплін, повинен впливати на емоційну сферу студентів та створити ситуації для підвищення сприятливого емоційного настрою студентів. Тому оволодіння мистецтвом сплкування передбачає нерозривну єдність і безпосередній зв'язок мови з мисленням. Саме тому викладач повинен враховувати психологічні особливості навчання як самої мови, так і мислення, яке здійснюється засобами цієї мови.

Для того, щоб уникнути такої завади, як низький рівень знань та розвитку комунікативних умінь значної кількості студентів, впроваджуються індивідуальні форми роботи, які враховують індивідуальні особливості студентів. Побудова навчальних завдань, ситуацій, вправ, які давали б можливість студентам для особистого самовираження, є основою для появи особистісної значущості здійснюваних мовленєвих дій, а через неї й для виникнення високої процесуальної мотивації [2].

Цілісний підхід до організації навчального процесу створює можливість для викладачів повною мірою реалізувати комунікативний потенціал дисципліни "іноземна мова" в процесі формування процесуальних умінь і навичок.

Література

1. Беляев Б.В. Очерки по психологии обучения языкам. Просвещение, 1965
2. Шепеленко Т.Л. Формування комунікативних умінь студентів в процесі рольової гри // Педагогіка і психологія профосвіти – 1988, - с. 232 – 237.

РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНИХ ВМІНЬ СУЧАСНИХ МЕНЕДЖЕРІВ

О.В. Мурай
м. Полтава, Україна

Впродовж багатьох років людському чинникові в бізнесі надавалася другорядна роль, підпорядкована фінансовим і виробничим завданням компанії. Останнім часом таке ставлення почало змінюватися. Актуальною проблемою сучасного менеджменту є активізація людських ресурсів для досягнення успіху організації.